POLITICA SI SERVICII SECRETE

Hitler l-a manipulat pe Stalin

In ciuda pactului incheiat cu Moscova, la 22 iunie 1941 Hitler lansa operatiunea „Barbarosa". Dupa numai patru luni, trupele germane se aflau la periferiile capitalei sovietice. Armata rosie inregistra deja pierderi enorme, atat umane cat si materiale: 92 la suta din soldatii aflati sub drapel la inceputul razboiului erau morti, raniti sau in prizonierat, 92% din blindate si 90% din avioane - distruse. Cum poate fi explicat dezastrul atat de rapid al uneia dintre cele mai disciplinate armate ale lumii? O intrebare incitanta la care cercetatorii celui de-al doilea razboi mondial au incercat sa gaseasca raspunsul. Printre ei, francezul Gaël Moullec.

Mult timp, istoriografia oficiala sovietica a explicat degringolada Armatei Rosii in primele luni de razboi prin „perfidia fara precedent in istoria popoarelor civilizate" a Germaniei hitleriste, care a declansat agresiunea fara ultimatum sau declaratie prealabila. Dupa „dezghetul" din anii 70, istoricii „disidenti" au aruncat vina pe slabiciunea lui Stalin care, in primele zile dupa declansarea atacului german, chiar ar fi disparut de la Kremlin. In sfarsit, in cartea sa Spargatorul de gheata, Victor Suvorov, un fost agent GRU fugit in Occident in 1979, a prezentat invazia germana ca un atac preventiv destinat a impiedica o ofensiva sovietica in pregatire. Ambele teze s-au dovedit ulterior nefondate: arhivele au demonstrat prezenta lui Stalin in biroul lui din Kremlin, iar atacul pregatit de Armata Rosie s-a dovedit a fi el insusi un plan preventiv impotriva unui atac hitlerist.

Istoricii contemporani au incercat sa inteleaga de ce liderul de la Kremlin n-a tinut seama de toate informatiile privind amenintarea germana furnizate de agentura berlineza a KGB-ului, retea ce reunea, alaturi de profesionisti ai serviciilor secrete, antifascisti convinsi. Astfel, pe o nota continand informatia unui atac iminent al germanilor, datata 16 iunie 1941, Stalin il taxa pe agentul sovietic infiltrat in Statul Major al aviatiei germane ca „dezinformator" si il trimitea, textual, in p... ma-sii. Iar Beria, pe atunci comisar al poporului cu Afacerile Interne, vitupera pe un document similar din 21 iunie, scriind ca toti cei care seamana panica ar trebui „transformati in cenusa in lagare, in calitate de complici ai provocatorilor internationali ce doresc ca noi sa ne certam cu germanii".

Atitudinea celor doi conducatori sovietici poate fi explicata prin eficienta operatiune de dezinformare intreprinsa de serviciile secrete ale celui de-al treilea Reich. Din august 1940, un agent al Gestapoului, Orest Berlinks, fusese infiltrat in anturajul unui spion sovietic aflat la Berlin, Amiak Z. Kobulov, al carui frate, Bogdan Z. Kobulov, era unul dintre „locotenentii" cei mai apropiati ai lui Beria. Rapoartele lui Berlinks ajungeau pe biroul de lucru al lui Hitler, care era interesat de discutiile acestuia cu Kobulov pana in cele mai mici detalii. In timpul intalnirilor dintre cei doi, agentul german il convinsese pe Amiak Kobulov ca un razboi intre Uniunea Sovietica si Germania ar fi „putin verosimil". Manevrele trupelor germane - sustinea Berlinks - aveau menirea de a-l presa pe Stalin sa fie mai maleabil, sa inceteze intrigile impotriva Germaniei si, mai ales, sa furnizeze mai multe materii prime, in special petrol. Deci, prin filiera fratilor Kobulov, Gestapoul ajungea cu dezinformarea la Beria, pe atunci unul dintre cei mai influenti oameni de la Kremlin. Ca urmare, la 14 iunie 1941 agentia TASS transmitea, prin intermediul cotidianului Pravda, un comunicat in care arata ca „zvonurile privind planurile Germaniei de a rupe pactul si a ataca URSS sunt nefondate"!
Sovieticii nu erau mai bine pregatiti pentru ofensiva germana nici in ce priveste strategia. Planul definitivat in primavara anului 1941 privilegia zona sudica a frontierei germano-sovietice, Stalin considerand ca Germania nu putea duce un razboi de lunga durata fara a-si asigura controlul asupra resurselor vitale ale Ucrainei si Caucazului de Nord. La 22 iunie atacurile nemtilor au fost insa orientate catre centrul si nordul URSS.

Informatiile provenite din zonele de frontiera erau total diferite de cele „servite" tatucului prin intermediul fratilor Kobulov si al lui Beria, si ele dezvaluiau pregatirile germanilor. In mai 1941, Stalin respingea cu vehementa planul generalilor Timosenko si Jukov prevazand desfasurarea strategica a trupelor sovietice pentru a putea ataca armata germana in momentul in care aceasta ar fi pe cale de desfasurare, fara insa a-si fi organizat fronturile si coordonarea diverselor arme: „V-ati pierdut capul, vreti sa-i provocati pe germani?". In fata avalansei de informatii nelinistitoare, la 13 iunie generalii sovietici i-au cerut lui Stalin sa puna Armata Rosie in stare de alerta. Liderul de la Kremlin a refuzat insa din nou, influentat, cu siguranta, de Bogdan Z. Kobulov, prezent la reuniunile de la Kremlin. Ca urmare a refuzului obstinat al lui Stalin de a accepta evidentele, dupa numai patru luni Wermachtul ajungea la portile Moscovei.

In concluzie, degringolada Armatei Rosii in primele luni ale ofensivei germane isi are cauza, dincolo de succesul dezinformarii operate de serviciile secrete germane, in insasi natura regimului sovietic asa cum arata el dupa epurarile din anii 30: centralizat la maxim, impersonal si conformist, vesnic in asteptarea singurului ordin care putea pune in miscare mecanismul defensiv, cel de la Kremlin. Care insa nu a venit.